

UPA 2014/151

Inatsisartut suleriaasianni § 33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

Danmarkip Aarhusimi isumaqatigiisummik (innuttaasut avatangiisit pillugit paasissutissanik pissarsisinnaanerinit, avatangiisinut suliassaqarfimmi aalajangiinernut peqataasinnaanerinit aammalu maalaaruteqarsinnaanerinit eqqartuussivitsigullu misiliisinnaanerinit tunngasumik) akuersinerani Kalaallit Nunaannut tunuarsimaarfiginninnerup atorunnaarsinneqarnissaanik sulissuteqaqqullugit, aammalu aalajangiiffigisassatut siunnersuutip matuma akuerineqarnerata kingunitsiannua sulineq tamanna aallartinneqaqqullugu Naalackersuisut peqqunneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Sara Olsvig, Inuit Ataqatigiit)

Tunngavilersuut

Aatsitassarsiornikkut suliniutit piviusunngoratarsinnaanerit suliffissuaqarnikkullu suliniutit annertunerusut pilersinneqaratarsinnaanerit nunatta avatangiisai tamallu oqartussaaqataanerit eqqarsaatigalugit assigiinngitsutigut annertuunik suliassaqarfiussapput. Nalunngilarput suliniutit tamarmik annerusumik minnerusumilluunniit avatangiisinut sunniuteqartussaassasut, tamattalu isumaqatigiippasippugut inuussutissarsiornikkut suliniutinut tunngatillugu innuttaasunik annertunerusumik peqataatitsisoqartariaqartoq.

Aarhusimi isumaqatigiisummut atsiornissaq pillugu § 37 naapertorlugu apeqquteqaatinnut 2013-220-mut Naalackersuisut akissumminni allapput "isumaqatigiissut 1998-imeersoq innuttaasut avatangiisinut pisinnaatitaaffiit tunngasuvoq. Isumaqatigiissut innuttaasut avatangiisit pillugit paasissutissanik pissarsisinnaanerinit, avatangiisinut suliassaqarfimmi aalajangiinernut peqataasinnaanerinit aammalu maalaaruteqarsinnaanerinit eqqartuussivitsigullu misiliisinnaanerinit tunngasuvoq. Isumaqatigiissutip nunani tamalaani avatangiisinut isumaqatigiissutini allani tamani atuuttut paarlattuannik, nunat nunani tamalaani isumaqatigiissut malillugu pisussaaffimminnik malinninngitsoorsimappata, nunat kisimik pinnatik kisiannili aamma innuttaasut NGO-llu maalaaruteqarfigisinnaasaannik immikkut arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsumik komité-qarnini ilaatigut pitsaaqutigaa. Isumaqatigiisummi sule-qataasut nunallu ilaasortaasut 46-uupput, taakkulu amerlanersaat Europami nunaneer-suupput. Taakku saniatigut Asiap qeqqani nunat ataasiakkaat EU-lu ilaasortaapput. Asiami nunat allat, Afrikami imaluunniit Amerikami Avannarlermi aamma Kujallermi nunat arlaannaalluunniit nunani tamalaani isumaqatigiisummut atsiorsimangillat."

Tassa Aarhusimi isumaqatigiissut nunanit assigiinngitsorpassuarnit, ilaatigut Danmarkimit, atsiorneqarsimavoq, kisiannili tassa Kalaallit Nunaannut atuuttussanngortinneqarsimangilaq. Taarsiulluguli UNECE Protocol on Strategic Environmental Assessment atuuttussanngortinneqarsimavoq Danmarkip Kalaallit Nunaannut nunatut tunuarsimaarfiginninnera 2012-imi atorunnaarsinneqarmat. Protokollip aallarniutaani taannarpiaq Aarhusimi isumaqatigiissut unnersuussutigineqarpoq taaneqarluni naalagaaffiit ilaasortaasut isumaqatigiissut taanna akuerissagaat. Taamaammat arlaatigut equngasoqarpoq Aarhusimi isumaqatigiissut Kalaallit Nunaannit atsiorneqarsimangimmat. Tamanna pillugu, kiisalu avatangiisinik suliassaqarfimmi inuttaasut pisinnaatitaaffiit pisortatigoortumik illersuisoqartoqartariaqarnera nalinginnaasumik pissutigalugu isumaqatigiissut Kalaallit Nunaannut atuuttussanngortinneqartariaqarpoq. Tamanna pillugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut manna saqqummiuppara neriullunga Inatsisartunit ilassilluarneqarumaartoq.

Pisortani aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisassa:

Naalackersuisut akissutaat naapertorlugu Aarhusimi isumaqatigiissuttip immikkoortuisa ilaat avatangiisinut inatsisimmi atuuttumi atulersinneqareersimasutut naatsorsuutigineqarput. Naalackersuisut akissutaat 20. november 2013-imeersoq, nr. 220/2013, maana unnersuussutigineqassaaq tassani taaneqarmat Aarhusimi isumaqatigiissut avatangiisinik innarlitsaaliuinissaq pillugu Inatsisartut peqqussutaata allanngortinneqarnissaa pillugu Inatsisartut peqqussutaannut nr. 8-mut, 15. november 2007-imeersumut ilaatinneqartoq. Inatsisartulli peqqussutaata tamatuma taaneqartup avatangiisit innarlitsaaliorneqarnissaannik Inatsisartut inatsisaata nr. 9 22. november 2011-meersup atuutilernergut atorunnaarsitaasimanera Naalackersuisut taanngilaat. Eqqumiippoq Aarhusimi isumaqatigiissut avatangiisit innarlitsaaliorneqarnissaannik Inatsisartut inatsisaanni nr. 9 22. november 2011-meersumi eqqaaneqanngimmat.

Oqaatigineqareersutut Aarhusimi isumaqatigiissut ilaannakoortumik atuutilersinneqareersimasorineqarpoq, tamatumalu kingornatigut pisortani aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu allanik kinguneqassanngilaq. Siunnersuutip matuma siullermeerneqarnissaanut Naalackersuisut inanegassapput Aarhusimi isumaqatigiissuttip avatangiisit innarlitsaaliorneqarnissaat pillugu inatsiseqarnermi arlaatigut atuutilersinneqarsimanninnera Inatsisartunut nassuiaatigeqqullugu, tamatumunngalu ilagitillugu Aarhusimi isumaqatigiissuttip tamakkiisumik atuutilersinneqarnerata aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisassai pillugit nassuiaateqaqqullugit.

Siunnersuut akuerineqassappat siulliullugu Inatsisartut aalajangiussaannik timitaliiniarnermi Naalackersuisuni ilaasortamut danskit naalackersuisuinut sulissuteqartussamut saqqumiussassamik suliarinnittoqartariaqassaaq. Missingerneqarpoq taamatut sulisoqarnera ukioq kaajallallugu AC-fuldmægtigip ataatsip sulinerata 1/40-anik naleqassasoq, 12.500 kr. tikillugit akeqarsinnaassalluni. Ingerlaqqinnermi aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisassat siullermeerinninnermi Naalackersuisut nassuiaasiassaannit erserumaarput.

Namminersorlutik inuussutissarsiortunut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisassa:

Aarhusimi isumaqatigiissuttip ilaannakortumik atuutilersinneqareersimanera pissutigalugu siunnersuutip namminersorlutik inuussutissarsiortunut allatigut kingunerisassai pissutsit Aarhusip isumaqatigiissummi atuutilersinneqarsimanningsut, namminersorlutik inuussutissarsiortunut taamatuttaaqq kinguneqarsinnaasut, pillugit Naalackersuisut nassuiaataannit qulaani taaneqartumit paasinarsissajunnarsipput.

Innuttaasunut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisassa

Innuttaasunut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kinguneqassanngilaq.